

STRESZCZENIE POPULARNONAUKOWE

Rozwój gospodarczy i technologiczny Unii Europejskiej i jej państw członkowskich w znacznym stopniu zależy od współpracy z pozostałymi uczestnikami rynku międzynarodowego. Jednym z najważniejszych partnerów państw Starego Kontynentu od lat są Stany Zjednoczone. Kraj ten ma ogromny wpływ nie tylko na rozwój nowych technologii, ale przez lata przedstawiał się jako ostoja demokracji i kolebka praw człowieka. Współpraca na arenie międzynarodowej, nawet najbardziej lukratywna nie może jednak prowadzić do osłabienia gwarancji praw i wolności człowieka. Rozumienie tego, co kryje się pod poszczególnymi prawami jednostki może być jednak odmienne w Stanach Zjednoczonych i państwach Unii Europejskiej. Zakres poszczególnych praw i wolności w dużej mierze zależy bowiem od tradycji, kultury i struktury społecznej regionu, w którym są one realizowane.

Przykładami praw jednostki, które w odmienny sposób są gwarantowane w Unii Europejskiej i Stanach Zjednoczonych jest prawo do prywatności i prawo do ochrony danych osobowych. Celem projektu jest zbadanie, czy Stany Zjednoczone w sposób efektywny zapewniają ochronę danych osobowych jednostki.

Zdaniem autorki badań, nawet w przypadku dostosowania poszczególnych przepisów obowiązujących w Stanach Zjednoczonych do wymagań RODO, uznanie tego państwa za zapewniający odpowiedni poziom ochrony nie będzie możliwe bez zapewnienia odpowiedniej efektywności przyjętych regulacji. Obecnie obowiązujące przepisy nie dają gwarancji pełnego poszanowania praw jednostki. Model ochrony obowiązujący w Stanach Zjednoczonych w sposób niewystarczający chroni jednostkę przed nadmierną ingerencją w jej prawa przez organy publiczne oraz w wielu przypadkach przyznaje primat interesom gospodarczym nad realizacją praw i wolności jednostki. Prowadzi to do osłabienia znaczenia prawa do prywatności i ochrony danych osobowych w sferze społeczno-prawnej oraz uniemożliwia jednostce pełną realizację jej pozostałych wolności i praw.

Planowane badania są ważne z wielu powodów. Przede wszystkim Stany Zjednoczone są jednym z największych partnerów Unii Europejskiej zarówno w sferze gospodarczej jak i politycznej. Wysokie wymagania, jakie stawiane są obecnie przed administratorami danych chcącymi przekazywać dane osobowe do Stanów Zjednoczonych sprawiają, że dla wielu z nich proces ten przestaje być biznesowo opłacalny. Może to doprowadzić w konsekwencji do spowolnienia gospodarczego i załamania rynku. Unia Europejska nie może sobie na to pozwolić, szczególnie biorąc pod uwagę znaczny wpływ Stanów Zjednoczonych na rozwój nowych technologii. Zapotrzebowanie na usługi cyfrowe w krajach europejskich ciągle rośnie, a te które nie mogą z nich swobodnie korzystać pozostają w tyle za swoimi partnerami na arenie międzynarodowej. Przetwarzanie danych jest nieodłącznym elementem korzystania z nowych technologii, muszą być one jednak w odpowiedni sposób zabezpieczone.

Stany Zjednoczone wciąż (obok Rosji, Chin i Indii) są jednym z państw, które w znaczny sposób wpływają na stosunki międzynarodowe, zarówno gospodarcze jak i polityczne. Kraj ten szczyci się długą tradycją ochrony praw człowieka, a jego rządzący często uznają się za obrońców demokracji i praw jednostki. Kwestia ta z pewnością jest dyskusyjna, jednak wydaje się zasadne zbadanie, czy rzeczywiście można w przypadku Stanów Zjednoczonych uznać, że gwarantują efektywną ochroną przed naruszeniem prawa jednostki do prywatności i prawa do ochrony danych osobowych, będących przecież podstawowym elementem godności i wolności człowieka. Jest to szczególnie istotne jeśli uznać, że zagwarantowanie odpowiedniej ochrony tych dwóch wartości wpływa na realizację pozostałych wolności i praw człowieka.

Wyniki badań mogą przyczynić się do rozwoju prawa ochrony danych osobowych i prywatności. Dogłębna analiza różnic pomiędzy poszczególnymi modelami ochrony przyjętymi w Stanach Zjednoczonych i w Unii Europejskiej pozwoli na kontynuowanie dialogu pomiędzy zainteresowanymi stronami i wypracowanie zadowalających rozwiązań. Pomoże również administratorom danych na zrozumienie ryzyk, jakie wiążą się z przekazywaniem danych osobowych do Stanów Zjednoczonych. Bez wątpienia proponowana tematyka badań ma charakter międzynarodowy. Związane jest to nie tylko z analizą obcego dla kultury europejskiej porządku prawnego, ale również prowadzeniem badań prawno-porównawczych w celu określenia, czy Stany Zjednoczone gwarantują odpowiedni poziom ochrony.